

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 282/2015
08.12.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца Ј.К. из Б., чији је пуномоћник П.Г., адвокат из Б., против туженог АД Ж.С. из Б., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2543/14 од 20.08.2014. године, у седници већа одржаној дана 08.12.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2543/14 од 20.08.2014. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 11972/10 од 27.02.2014. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 11972/10 од 27.02.2014. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име мање исплаћених месечних зарада по основу сменског рада исплати укупан износ од 442.728,00 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе ближе наведене у том ставу изреке. Ставом другим изреке је обавезан тужени да тужиоцу на име топлог obroка исплати укупан износ од 334.784,38 динара са законском затезном каматом на сваки појединачни износ ближе наведено у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке је обавезан тужени да тужиоцу на име регреса исплати укупан износ од 139.493,49 динара са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ ближе наведен у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке је одбијен као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужени да на износе из става првог, другог и трећег изреке уплати на име тужиоца надлежном Фонду РФ ПИО – Филијала Београд доприносе за обавезно социјално осигурање, а ставом петим изреке је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у укупном износу од 308.600,00 динара.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж1 2543/14 од 20.08.2014. године, ставом првим изреке, потврдио првостепену пресуду у ставу првом и четвртим изреке и у том делу је жалбу тужиоца одбио као неосновану. Ставом другим изреке је преиначио првостепену пресуду у ставу другом изреке и одбио

као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име топлог obroка исплати укупан износ од 333.784,38 динара са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ ближе наведен у том ставу изреке. Ставом трећим изреке је преиначена првостепена пресуда у ставу трећем изреке и одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име регреса исплати укупан износ од 139.493,49 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе наведене у том ставу изреке, а ставом четвртим изреке је преиначено решење садржано у ставу петом изреке првостепене пресуде у односу на трошкове парничног поступка и одбијен је захтев тужиоца да се обавезе тужена да му по овом основу исплати износ 308.600,00 динара.

Против другостепене пресуде тужилац је благовремено преко пуномоћника изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 395. ЗПП („Службени гласник РС“ број 125/04, 111/09).

Апелациони суд у Београду решењем Р4 122/2014 од 17.12.2014. године предложио је Врховном касационом суду одлучивање о изјављеној ревизији.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 399. ЗПП („Службени гласник РС“ број 125/04 и 111/09), који се примењује на основу одредбе члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене на радном месту машиновође у Организационој јединици Б., по основу Уговора о раду од 27.03.2003. године, са утврђеним коефицијентом од 2,55 и просечним месечним фондом часова од 174. Радно време тужиоца није организовано по неком унапред предвиђеном обрасцу, а према важећем Анексу колективног уговора, запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Зараде запосленог за обављени рад и време проведено на раду се утврђује на основу основне зараде и остварених резултата рада, а основна зарада запослених се утврђује као производ вредности једног радног часа, коефицијента 2,55 и просечног месечног фонда часова рада од 174 часова.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату по основу сменског рада, са образложењем да је тужиоцу сменски рад вреднован приликом утврђивања основне зараде, те да нема права на исплату разлике између 26 % колико би му припадало на основу члана 108. става 1. тачка 2. Закона о раду и 4 % колико му тужени исплаћује на име сменског рада. Осим тога, нижестепени суд сматра да је накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора и трошкова на име топлог obroка исплаћена према општим актима туженог, односно кроз зараду, због чега је неосновано потраживање тужиоца и у овом делу.

Наведени закључак судова се за сада не може прихватити, јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Према члану 108. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05), запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад ноћу и рад у сменама, ако такав рад није вреднован приликом утврђивања основне зараде – најмање 26 % од основице. Према ставу 2. истог члана, ако су се истовремено стекли услови по више основа утврђених у ставу првом овог члана, проценат увећане зараде не може бити нижи од збира процената по сваком основу увећања, док према ставу четвртм основицу за обрачун увећане зараде чини основна зарада утврђена у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Колективним уговором туженог („Службени гласник РС“ број 84/02 ... 46/11) чланом 58. предвиђено је да се зарада запосленог за обављени рад и време проведено на раду утврђује на основу основне зараде и остварених резултата рада. Основна зарада запосленог у смислу члана 59. истог општег акта утврђује се као опроизвод вредности радног часа, коефицијента посла утврђеног у Прилогу 1. Колективног уговора и просечног месечног фонда часова рада о 174 часа. Према одредби члана 65. став 1. тачка 4. наведеног колективног уговора туженог, запослени има право на увећану зараду за рад у сменама у турнусу у висини од 2 % основне зараде, а према тачки 5. истог члана, за рад у турнусу за запослене који непосредно учествују у вршењу железничког саобраћаја, у висини 4 % основне зараде. Из одредби општег акта туженог и уговора о раду произлази да је рад тужиоца у спорном периоду био организован као рад у сменама. Тужиоцу припада разлика увећане зараде по основу сменског рада између исплаћених 4 % и 26 % које предвиђа Закон о раду у члану 108. став 1. тачка 2. као минимум увећања који послодавац мора испоштовати, без обзира што својим општим актом није признао запосленима ни најмањи проценат увећања основне зараде, јер је код туженог утврђено право запосленог на увећану зараду по основу сменског рада у висини од 4 %, те су овом одредбом запосленима код туженог утврђена мања права по основу рада у сменама у односу на право које је утврђено Законом о раду.

Изменама и допунама Закона о раду од 18.07.2005. године, почев од 01.01.2006. године, поново је створена обавеза послодавца да обрачун исплата регреса и топлог obroка врши у линеарном износу и да та накнада мора бити исказана у обрачунској листи запослених и то у линеарном износу. Послодавцима је такође од 01.01.2006. године остављена могућност да својим актима о расподели зарада могу уговорити мањи или већи износ регреса и топлог obroка од износа који је прописан општим Колективним уговором и Законом о раду, али уз обавезу послодавца да донесе одлуку о висини месечног износа топлог obroка и регреса, што тужени у конкретном случају није доставио у току поступка, нити је вештаку доставио приликом израде налаза и мишљења, што несумњиво доводи до закључка да тужени наведену одлуку није ни донео, а при томе не исказује на платној листи и износ накнаде на име топлог obroка и регреса.

Стим у вези, и судски вештак у свом налазу и мишљењу истиче да тужени није дао децидан податак колики је део месечне цене рада по радном часу на име топлог оброка и регреса, нити је у обрачунским листама тужиоца исказао њихову висину у линеарном износу по обавези из Закона о раду из 2005. године.

Из наведеног следи да се у конкретном случају тужени у погледу накнаде на име топлог оброка и регреса није придржавао законских прописа, те да их је примењивао на штету тужиоца.

У поновном поступку, првостепени суд ће утврдити напред наведене чињенице ради правилне примене материјалног права и доношења одлуке на закону засноване.

Са наведеног, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу одредбе члана 407. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић,с.р.**